

Hoidon jatkuvuus sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa: miksi ja miten?

Risto Raivio, LT, ylilääkäri

Kliinisen osaamisen tuen yksikön päällikkö

Palvelusetelikoikeilun projektipäällikkö

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä

Esityksen tavoitteet ja sisältö

- Pohtia hoidon jatkuvuuden käsitettä ja arviointia
- Lisätä ymmärrystä siitä, miten hoidon jatkuvuus vaikuttaa terveydenhuollon laatuun, kustannuksiin, asiakaskokemukseen, terveyshyötyyn ja potilaiden arjessa pärjäämiseen
- Pohtia mitä toimenpiteitä on jo tehty hoidon jatkuvuuden vahvistamiseksi
- Miettiä uusia ehdotuksia hoidon jatkuvuuden varmistamiseksi sote- ja maakuntauudistuksessa

Hoidon jatkuvuuden tiivistetty määritelmä

- **Tiedonkulkuun liittyvä hoidon jatkuvuus** (informational continuity)
- **Pitkäaikaiseen hoitosuhteeseen ja vuorovaikutukseen liittyvä hoidon jatkuvuus** (relational continuity; longitudinal, personal, continuous care)
- **Hoidon suunnitteluun ja toteutukseen liittyvä hoidon jatkuvuus** (management continuity; cross boundary, team care, seamless service).

Jatkuvuuden mittaaminen

- **Vastaanottokäynteihin perustuvat menetelmät**
(esim. Usual Provider Continuity Index mittaa potilaan tavanomaisen hoidon antajan luokse tehtyjen käyntien osuutta potilaan kaikista käynneistä)
- **Tiedon kulkuun perustuvat menetelmät**
(esim. potilastiedon siirtyminen palveluntuottajalta toiselle tai tiedon käytettävyys potilaan hoidossa)
- **Hoitosuhteeseen ja vuorovaikutukseen perustuvat menetelmät**
(esim. potilaan kokemus vastaanotosta ja vuorovaikutuksesta)
- **Hoidon suunnittelun ja toteutuksen tutkiminen**
(esim. hoito-ohjelmien ja palveluketjujen toteutuminen)

Hoidon jatkuvuuden merkitys terveydenhuollossa

Hoidon jatkuvuudella on tutkimuksissa todettu olevan **myönteinen yhteys** mm. seuraaviin asioihin:

- **Hoidon laatu ja kokonaisvaltaisuus**

Kringos, D., Boerma, W., Bourgueil, Y., Cartier, T., Dedeu, T., Hasvold, T., Groenewegen, P. (2013). The strength of primary care in Europe: An international comparative study. *BJGP* 63(616), e742-50. doi:10.3399/bjgp13X674422 .

- **Toimijoiden välinen yhteistyö ja tiedonkulku**

Haggerty, J. L., Reid, R. J., Freeman, G. K., Starfield, B. H., Adair, C. E. & McKendry, R. (2003). Continuity of care: A multidisciplinary review. *BMJ (Clinical Research Ed.)*, 327(7425), 1219-1221. doi:10.1136/bmj.327.7425.1219 [doi]

- **Terveydenhuollon tehokkuus ja kustannukset**

Starfield, B. (2012). Primary care: An increasingly important contributor to effectiveness, equity, and efficiency of health services. *SESPAS report 2012. Gaceta Sanitaria / S.E.S.P.A.S*, 26 Suppl 1, 20-26. doi:10.1016/j.gaceta.2011.10.009 .

Barker I, Steventon A, Deeny S.R . Association between continuity of care in general practice and hospital admissions for ambulatory care sensitive conditions: cross sectional study of routinely collected, person level data. *BMJ* 2017; 356 doi: <https://doi.org/10.1136/bmj.j84>

- **Potilaan kokemukset, hoitotulokset, tyytyväisyys, terveyshyöty ja arjessa pärjääminen**

Freeman, G. & Hughes, J. (2010). Continuity of care and the patient experience. (Research paper). London, England: The King's Fund.

Kansainvälisiä arviointeja ja suosituksia hoidon jatkuvuudesta

- Suositus hoidon jatkuvuuden määrittämisestä ja mittaamisesta

Reid, R. J., Haggerty, J., & McKendry, R. Defusing the confusion: Concepts and measures of continuity of healthcare. (Final Report). Canada: Canadian Health Services Research Foundation, 2002.

- Hoidon jatkuvuuden arviointi ja merkitys potilaan kokemuksena

Freeman, G. & Hughes, J. Continuity of care and the patient experience. (Research paper). London, England: The King's Fund, 2010.

Kansainvälisiä konkreettisia toimenpiteitä hoidon jatkuvuuden vahvistamiseksi

- Ikäihmisten hoidon jatkuvuuden turvaaminen perusterveydenhuollossa

Department of Health. Transforming primary care. London: Department of Health, 2014.

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/304139/Transforming_primary_care.pdf

- Hoidon jatkuvuuden takaaminen kaikille iästä riippumatta

National Health Service. General Practice Forward View. National Health Service, England, 2016

<https://www.england.nhs.uk/wp-content/uploads/2016/04/gpfv.pdf>

Ruotsissa on käyty keskustelua hoidon jatkuvuudesta - entä Suomessa?

- Kontinuitet I Primärvården
<http://resources.mynewsdesk.com/image/upload/rqiz7hgbbu8uqdo9xfaw.pdf>
- Medicinska riksstämman 2014: ”Bristande kontinuitet stort problem för svensk sjukvård”
<http://www.lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2014/12/Bristande-kontinuitet-stort-problem-for-svensk-sjukvard/>
- Stabil läkarbemanning är avgörande för kontinuitet och vårdkvalitét i primärvården (2015)
<https://www.slf.se/upload/Lakarforbundet/Trycksaker/L%C3%A4karbemanningen%20avg%C3%B6r%20v%C3%A5rdkvaliteten.pdf>
- ”Kontinuiteten brister i svensk sjukvård” (2016)
<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=6337490>
- ”Sverige bör lära av Norges vårdframgång” (2016)
<https://www.svd.se/sverige-bor-lara-av-norges-varldframgang>

Toteutuuko hoidon jatkuvuus sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa?

Artikkeleita ja arviointeja:

- **Kansainvälinen artikkeli sote-uudistuksesta Suomessa**
Saltman RB, Teperi J. Health reform in Finland: current proposals and unresolved challenges. Health Econ Policy Law. 2016 Jul;11(3):303-19. doi: 10.1017/S1744133116000013. Epub 2016 Feb 11.
- **STM:n uutinen joulukuussa 2016: ”Kansainvälinen arviointi: Maakunta sote-palvelujen järjestäjänä on hyvä ratkaisu”**
http://stm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/kansainvalinen-arviointi-maakunta-sote-palvelujen-jarjestajana-on-hyva-ratkaisu
- **European Observatory on Health Systems and Policies Report**
Couffinhal A, Cylus J, Elovainio R, Figueras J, Jeurissen P, McKee M, Smith P, Thomson S, Winblad U. International expert panel pre-review of health and social care reform in Finland. Reports and Memorandums of the Ministry of Social Affairs and Health 2016:66. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-3848-9>
- **Hoidon jatkuvuuden tutkijoiden kannanotto**
Raivio RJ, Mattila KJ. Continuity of care is in the patients’ favor – but who really cares? BMJ 2017;356:j84. <http://www.bmj.com/content/356/bmj.j84/rr-5>

Onko hoidon jatkuvuus huomioitu sote- maakuntaudistuksen valmistelussa ja vaikutusten arvioinnissa?

<http://alueuudistus.fi/etusivu>

Vaikutusarviointeja ja raportteja on tehty ainakin seuraavista kokonaisuuksista

- Palvelu- ja asiakastietojärjestelmien integraatio
- Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmäpalveluiden seuranta ja arviointi (STePS 2.0)
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- Valinnanvapaus

Vaikuttavuus ja kustannustieto –ryhmä

- <http://alueuudistus.fi/sote-uudistus/tietojohdaminen>
- <http://alueuudistus.fi/documents/1477425/3314862/Vaikuttavuus-+ja+kustannustietoryhm%C3%A4n+v%C3%A4liraportti+sote-projektiryhmalle+%28tammikuu+2017%29.pdf/42e3fdd4-490f-4faa-b091-af30e6835b79>

Uusia ehdotuksia: miten varmistetaan hoidon jatkuvuus perusterveydenhuollossa?

- Sitran palvelupakettien pilotointi
<https://www.sitra.fi/hankkeet/sote-palvelupakettien-pilotointi/#ajankohtaista>
- Lääkäriliiton laatuneuvoston kannanotto
<https://www.laakariliitto.fi/uutiset/kannanotot/potilas-tarvitsee-valintansa-tueksi-laatutietoa-ja-ohjausta/>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos ja sote-uudistus
<https://www.thl.fi/fi/web/sote-uudistus>
- Uusin sote-järjestämislaki ja THL:n ennakkoarvio
<https://www.thl.fi/fi/web/sote-uudistus/lainsaadanto/uusin-sote-jarjestamislaki-ja-thl-n-ennakkoarvio>
- Suullinen tiedonanto Taina Mäntyranta, STM (15.3.2017): ”Hoidon jatkuvuus otetaan huomioon sote-uudistuksen ennakkoarvioinnissa ja PALKO-työryhmässä.”
http://stm.fi/neuvottelukunnat/terveydenhuollon_palveluvalikoimaneuvosto
- Mitä muuta voitaisiin tehdä?

Ehdotuksia hoidon jatkuvuuden varmistamiseksi sote- ja maakuntauudistuksessa

- Hoidon jatkuvuuden seuranta ja arviointi tulisi ottaa kansalliseksi tavoitteeksi
- Yhtenäinen tietojärjestelmä ja asiakkaan kanssa yhdessä laadittu hoito- ja palvelusuunnitelma (asiakassuunnitelma) varmistavat suunnitelmallisen hoidon ja omahoidon toteutuksen
- Mahdollisuus omaan lääkäriin ja hoitotiimiin tulisi taata ainakin eniten palveluja tarvitseville ja käyttäville
- Tuotantokeskeisestä toimintamallista tulisi siirtyä asiakkaan voimavarat huomioivaan toimintaan

Lisätietoja hoidon jatkuvuudesta

- Raivio R. Hoidon jatkuvuus perusterveydenhuollossa. Tutkimus Tampereen yliopistollisen sairaalan erityisvastuualueen ja Oulun kaupungin terveyskeskuksissa.
<https://tampub.uta.fi/handle/10024/99564> (väitöskirja)
- Raivio R. Hoidon jatkuvuus perusterveydenhuollossa. Duodecim 2017;133(17):1563-9.
- risto.raivio@phhyky.fi

